

# Ngā pūtea mō ngā toi o te haukāinga



## Me whaiwāhi

**UHI**  
Ko Rashid Ansorali i Mixit  
Refugee Youth Arts.  
Whakaahua nā Wendy Preston.

# Ka kōrero tēnei mātārere mēnā ka taea te whiwhi pūtea tō kaupapa mā roto i te Kaupapa Haporī Auaha (Creative Communities Scheme – CCS), he pēhea hoki te tuku tono.

E āwhina ana te Kaupapa Haporī Auaha (CCS) te tuku pūtea ki ngā kaupapa toi o te haukāinga. I ia tau e homai ana e Toi Aotearoa he pūtea CCS ki ngā kaunihera tāone me ngā kaunihera ā-rohe, hei tohatoha ki ō rātou takiwā.



## MATAU

Taiwhangamahi mō te hunga āheinga maha manini rau. Whakaahua nā Circability

## Ka taea rānei e ahau he pūtea mō tōku kaupapa?

**Kia whiwhi pūtea mā CCS me tutuki i tōu kaupapa kia kotahi neke atu o ēnei:**

### Whaiwāhitanga

Me hangā wāhi mō ngā hapori kia pāhekoheko, kia whaiwāhi anō ki ngā mahi toi o te haukāinga, hei tauira:

- > He whakaaturanga nā ngā rōpū waiata o te hapori, ngā rōpū hip-hop, ngā kamupene kaiwhakatū, te hunga puoro, ngā toikupu rānei
- > He awheawhe tā pūweru, tuhituhi, kanikani rānei
- > Te hanga tukutuku hōu, whakairo, kōwhaiwhai rānei mō tētahi marae o te haukāinga
- > He whakakitenga nā ngā rōpū toi o te takiwā e whakatairanga ana i te raranga, te tārai uku me te whakairo
- > He taurima mō ngā tāngata toi o te haukāinga

- > Te hanganga o tētahi whitiāhua o te hapori, o tētahi mahi toi tūmatanui rānei nā tētahi hapori
- > Ngā nohonga kaitoi i whaiwāhi ai ngā tāngata toi o te haukāinga, ngā hapori rānei
- > Ngā wānanga hei whakawhanake i ngā kaitoi o te haukāinga

### Kanorautanga

Te tautoko i ngā tikanga toi rerekē a ngā hapori kua tuku iho, hei tauira:

- > Ngā awheawhe, whakatakanga, whakaaturanga, taurima, whakakitenga rānei ki ngā āhua toi tuku iho o te Māori, o te iwi Pasifika rānei, ngā āhua toi ao hōu nei rānei
- > Ngā awheawhe, whakatakanga, whakaaturanga, taurima, whakakitenga rānei nā ngā hapori manene o te rohe
- > Ngā kaupapa whakaminemine rōpū nō te whānuitanga o ngā hapori rerekē
- > Ngā awheawhe, whakatakanga, whakaaturanga, taurima, whakakitenga rānei nā ngā rōpū whai hauātanga, rōpū mate hinengaro rānei

### Ngā taitamariki

Te whakahei i ngā taitamariki (kāore anō kia 18 ngā tau) kia pāhekoheko, kia whaiwāhi hoki ki ngā mahi toi, hei tauira:

- > He rōpū taitamariki e mahi tahi ana me tētahi pū toi ki te hanga toi pakitara, toi tiriti rānei
- > He rōpū taitamariki e hanga whitiāhua ana mō tētahi take nui ki a rātou
- > Te tā i tētahi kohinga tuhituhi nā ngā taitamariki
- > Ngā awheawhe puoro mō ngā taitamariki
- > He whakakitenga o ngā mahi toi kitekite nā ngā taitamariki

### Kia anga hoki tōu kaupapa:

- > Kia tū tonu ki te tāone, te rohe rānei i tukua ai te tono
- > Kia oti rawa i roto i te 12 marama o te whakaaetanga o te pūtea
- > Kia whakahua ki ngā hapori o te wā kāinga
- > Kia kāhore i tīmata, i oti rānei i mua i te whakaaetanga o te pūtea CCS
- > Kia kāhore i whiwhi kē i te pūtea nā ētahi atu hōtaka tuku pūtea a Toi Aotearoa.

## Neke atu i te 1,800 ngā kaupapa ka tautokona mā te Kaupapa Haporī Auaha i ia tau.



### MAUĪ

Te hapori Niutao o Tāmaki-Makaurau e kanikani ana he Tuvalu fatele (kanikani) i te whakaaturanga whakatuwheratanga o Kolose: Te Toi o Tuvalu Crochet i te Pokapū Toi o Māngere – Ngā Tohu o Ueunuku. Whakaahua nā Sam Hartnett.

### Kia tono ko wai?

**Kia tono te tangata takitahi, te rōpū rānei.**  
**Kia kirirarau nō Aotearoa te takitahi, kia kainoho pūmau ia rānei.**

Mehemea kua whiwhi pūtea CCS kē koe mō tētahi kaupapa, me whakaoti e koe he pūrongo mō taua kaupapa keiwhā tono mai anō, engari ia kei te haere tonu te kaupapa.

#### He aha ngā utu e whiwhi tautoko ahau?

- > Ngā rauemi mō ngā mahi toi, hōtaka toi rānei
- > Te rēti whare, wāhi, utauta rānei
- > Ngā utu kaimahi, utu whakahaere rānei mō ngā kaupapa wā-poto
- > Te whakatairanga, te pānuitanga o ngā mahi toi

#### E hia rā te pūtea ka taea e ahau te tono?

Kāhore he mōrahi e taea e koe te tono, heoi kei raro i te \$2,000 te nuinga o ngā pūtea CCS.

Tirohia ki te paetukutuku o tō kaunihera ētahi atu kaupapa kua whiwhi pūtea i mua, kia mōhio ki ngā momo kaupapa kua tautokona i mua, me te toharite o te pūtea kua tukuna.

#### Kia hia āku tono, he pēhea hoki te whakarite i ngā whakatau?

Tae ki te whā ngā rangatū tono kei ia kaunihera kāinga i ia tau. Ka tāpaetia tō tono ki tētahi komiti aromatawai o ngā tāngata nō tōu takiwā tonu. Kua whiriwhiria rātou mō tō rātou mōhio me ū rātou wheako i roto i ngā toi me ngā hapori o te haukāinga.

#### He aha ngā momo kaupapa kāhore e whiwhi ki te pūtea CCS?

- > Ngā mahi kohikohi moni
- > Te whakawhanake taiwhanga toi, marae, whare tapere, ētahi atu whare, wāhi rānei

- > Ngā kaupapa kaunihera ā-rohe
- > Ngā kaupapa e arotahi ana ki ētahi atu take, hei tauira, te hauora, te mātauranga, te taiao rānei, he iti noa nei te wāhi toi i roto
- > Ngā kaupapa toi i ngā kura, i ērā atu whakahaere mātauranga rānei ko ia te tino tūmahī a taua whakahaere, ka whiwhi pūtea rānei rā ngā pūtea marautanga, pūtea mahi rānei

#### He aha ngā utu e kore e tautokona?

- > Ngā utu whakahaere auau, ngā utu kaimahi rānei kāore e pā ki tētahi kaupapa pū
- > Ngā utu mō ngā kaupapa kua tīmata kē, kua otī kē rānei
- > Ngā utu haerenga kia haere ki ētahi whakaaturanga, whakakitenga rānei i ētahi atu takiwā
- > Ngā utu kai, paramanawa rānei
- > Te hokonga utauta, pēnei i te rorohiko, kāmera, taonga whakatangi, kākahu, rama, kākahu ōrite rānei

#### Ka haere tonu ki tua...

## Ngā hipanga ka whai ake

Rapua te 'Kaupapa Hapori Auaha' kei te paetukutuku o tō kaunihera mō:

- > Tētahi puka tono
- > Tētahi aratohu tono
- > Ngā rā ka kati

Ka taea anō te waea ki tō kaunihera o te kāinga kia kōrero ki te kaiwhakahaere o te Kaupapa Hapori Auaha mō te tohutohu kia pēhea te tuku tono.

### He aha ngā utu e kore e tautokona? (haere tonu)

- > Ngā utu tapoko mō ngā whakataetae, tauwhāinga me ngā whakamātautau
- > Ngā moni paraīhe, ngā paraīhe me ngā utu kaiwhakawā mō ngā whakataetae
- > Ngā moni tiringa
- > Te hokonga mahi toi mō ngā kohinga
- > Te nama, te huamoni nama rānei

### MATAU

Mixit, he kaupapa hapori kei Tāmaki-Makaurau ka huihui i ngā taiohi manene, hekenga, haukāinga hoki rā te auahatanga. Whakaahua nā Ella Becroft.

